

Alcaldessa-Presidenta
Ajuntament de Sabadell
Plaça Sant Roc, 1
08201 SABADELL

Ref: 2018SDGR00186

Assumpte: Informe relatiu a la Renda Garantida de la ciutadania, l'Ingrés mínim vital i les prestacions socials de caràcter econòmic

Senyora,

Tal i com recull la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la ciutat, a l'article XXVII, s'estableix que els Síndics Locals han de poder servir com a mecanisme no sols de garantia dels drets de la ciutadania, sinó també de prevenció de la vulneració d'aquests drets i és per això que s'hauran de potenciar les actuacions d'ofici.

Justificació de l'actuació

Al 2018, la Síndica va decidir obrir aquest expedient de Renda Garantida davant de l'allau de reclamacions de la ciutadania que havien sol·licitat la renda garantida de la ciutadania i els hi havia estat denegada.

En el decurs d'aquests anys les queixes han estat diverses, però es basen, sobretot en denegacions que els afectats consideren no pertinents, per manca d'informació i desprotecció sobre com recórrer les resolucions de la Generalitat; en informació errònia per part del mateix SOC; i en la impossibilitat de practicar el registre de les instàncies que volien presentar a les oficines del SOC de Sabadell.

Durant el 2019 el nombre d'expedients oberts va ser menor, però hi continuava i, hi continua havent persones que es dirigeixen a l'Oficina de la Síndica perquè se'ls ha denegat la prestació i no saben on adreçar-se perquè els ajudin a redactar un recurs d'alçada contra la denegació dels drets a ser-ne perceptor/a.

A més, en el context actual de crisi arrel del COVI-19 i de l'esperada aprovació de l'Ingrés Mínim Vital que ha de pal·liar mínimament els estralls econòmics de les persones vulnerabilitzades arran de la crisi, la Síndica considera que, més que mai, cal una actuació decidida per fer front a les necessitat bàsiques dels col·lectius més vulnerables, i cal una aposta de present, però sobretot de futur, pels estralls socials i econòmics que generarà la post crisi del COVID-19. Si abans de la crisi, ja era necessària una implantació molt més àgil i eficaç de la RGC, ara es fa imprescindible exigir-ho a l'Administració, per tal que la implementació de l'Ingrés Mínim Vital sigui àgil i ràpid i resolgui les necessitats presents de les persones vulnerabilitzades arran de la pandèmia. En aquest àmbit, els serveis socials municipals hi juguen un paper molt rellevant malgrat que l'Administració de la Generalitat i de l'Estat espanyol són de qui en depenen els recursos d'aquestes prestacions.

Sobretot, cal posar en valor la gran tasca de tots els professionals que estan a la primera línia de serveis socials, ja que fins ara, han hagut d'assumir la tramitació de la RGC, i sent la única cara visible d'una prestació mal implementada des del inicis, per tant, esdevenint sovint, el sac dels cops de la ciutadania.

La Síndica no té competències per determinar la implementació que l'Administració autonòmica ha dut a terme de la Llei 14/2017, i el desplegament que farà del Reglament, així com la problemàtica que denuncia la ciutadania en relació a la gestió de la RGC, però és evident que no es pot mantenir al marge d'una problemàtica en que l'Administració local n'esdevé directament implicada, i en relació a la qual s'han detectat mancances.

Consideracions

La situació d'emergència social a Catalunya provocada per la crisi econòmica de 2008 va afavorir l'aparició d'una iniciativa popular sobre a Renda Garantida de la Ciutadania l'any 2011. El 25 de gener de 2013 es va presentar la proposta a la mesa del Parlament de Catalunya. I no va ser fins el 12 de juny del 2017, que el Parlament de Catalunya va aprovar per unanimitat la Llei 14/2017 de la Renda Garantida de la ciutadania, resultat de la ILP sorgida de l'aliança de diversos agents socials, civils i polítics, com un nou dret subjectiu amb la finalitat d'assegurar els mínims d'una vida digna a les persones i unitats familiars que es troben en situació de pobresa, per tal de promoure llur autonomia i participació activa en la societat

El passat 1 d'abril 2020, la prestació va entrar en la seva quarta i última fase d'implementació, que comporta un increment de la quantia fins al 100% de l'Indicador de Renda de Suficiència (IRSC). I finalment aquesta setmana (28/04/2020), s'ha aprovat pel Govern de la Generalitat, el Reglament de la Llei de la Renda Garantida de Ciutadania. Amb ell les famílies nombroses i les persones majors de 55 anys aturades de llarga durada podran compatibilitzar la Renda garantida de ciutadania (RGC) amb un contracte a temps parcial, com ja poden fer les famílies monoparentals; també serà compatible la prestació amb el treball intermitent, per tal d'afavorir les persones treballadores amb jornades molt reduïdes i de molt curta durada; i finalment, el reglament també concreta, segons casuístiques concretes, les facilitats d'accés a la prestació per a les dones víctimes de violència masclista. Tot i que aquestes mesures arriben tard, després de gairebé tres anys de l'aprovació de la Llei al juny del 2017, és important que el Reglament s'hagi aprovat per aconseguir que la prestació asseguri els mínims per una vida digna a les persones en situació de pobresa. Davant la crisi que s'acosta, i que els experts qualifiquen com a molt més devastadora que la del 2008, les mesures d'estímul fiscal i de protecció social orientades directament a les persones amb menys recursos, són essencials per alleugerar els efectes de la pandèmia.

El gran problema detectat fins ara de la RGC és, segons les entitats socials, que només hi té accés el 8% de la població en risc. Per tant, cal exigir que la prestació arribi a la totalitat de les persones que la necessitin sobretot amb la greu crisi social que ha generat el COVID-19 i que farà estralls en la població més vulnerable. Tot i que la quantia és insuficient, el Reglament aprovat serà útil per poder afrontar la pobresa actual i la que vindrà després del COVID-19. L'altra gran problema denunciat per part de les institucions del Tercer Sector i pel Fòrum de Síndiques, Síndics, Defensors i Defensores de la ciutadania, és la burocràcia i l'excés de tràmits per sol·licitar la RGC, o per presentar un recurs contra la denegació.

La Síndica, en la seva gestió diària i com a defensora dels drets de la ciutadania, ha constatat els grans problemes mencionats en el paràgraf anterior, però també d'altres més concrets com són: la desconexió de la prestació amb el món local, la impossibilitat d'accedir a les dades; la manca de registre per part del SOC de les reclamacions; el desconeixement del perfil de les persones beneficiaries; el desconeixement sobre l'existència d'una eina de cribatge; o la manca d'un acompanyament tant jurídic com personal, a les persones sol·licitants.

Actualment, la nova realitat del COVID-19 obliga als municipis a prendre part en tota aquesta crisi, perquè la gestió que s'ha fet fins ara provoca que es deixin persones desprotegides, col·lapsant els serveis socials, i amb un impacte en els pressupostos municipals. Més que mai, cal apostar per fer més transparent el sistema de la RGC, una coordinació entre ambdues administracions (local i autonòmica), simplificar els tràmits i fer un acompanyament per conèixer la realitat social. Però tot això no serà possible si no hi ha un canvi de paradigma en el sistema de serveis socials, i es deixa l'expertesa dels seus professionals per fer realment una tasca social i assistencial, traient-los la càrrega de les tasques purament de gestió, burocràtiques i administratives.

Aquesta crisi ha de ser una oportunitat per repensar el model de suport econòmic a les persones en situació d'insuficiència d'ingressos, més enllà de les lamentacions per les cues diàries a les portes dels serveis socials que, de ben segur hi seran. En aquest sentit, la Llei 13/2006 de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, modificada recentment pel Govern de la Generalitat, canvia el concepte de beneficiari i per primera vegada obre la porta a que qualsevol persona que es trobi al municipi pugui accedir a algunes ajudes d'urgència social de competència municipal. Per tant, col·lectius que havien quedat fora per la seva situació poden ser objecte de protecció. Alhora, amb la Llei d'acompanyament també s'ha aprovat que les ajudes d'urgència són prestacions econòmiques d'assistència social, i aquest fet ha de permetre la simplificació administrativa de la gestió, ja que les prestacions no han d'estar justificades i es pot establir un sistema administratiu més àgil. Finalment, també cal aprofitar el moment actual, en què el govern espanyol ha donat permís per gastar el superàvit del 2019 per a inversions, personal, prestacions i ajudes social, el què ha de permetre des de la proximitat dels ens local, arribar als col·lectius més necessitats.¹

Finalment, la Síndica vol apuntar el replantejament que cal fer sobre la necessitat d'establir la Renta Bàsica Universal. Ara és el moment per apuntar cap aquesta direcció, i superar el model prestacional, que no garanteix la supervivència digna a les persones. Fer una aposta per la RBU, vol dir apostar perquè hi hagi una renda que arribi a tothom, sense excepcions, d'aquí que sigui universal, i la percebi tota la ciutadania. En segon lloc, és una renda incondicional, és a dir, la perceben rics i pobres, tant si tens ingressos com no. I el darrer tret característic és que el perceben les persones, no els nuclis familiars. Una de les principals avantatges, és la llibertat que dona a les persones, a fi d'establir relacions socials lliures, i acceptar feines que degradin a la persona. En segon lloc, a nivell de gestió per les

---

¹ <http://lleiengel.cat/> abril 27, 2020 [COVID19](#), [Garantia Ingressos](#), [Serveis Socials](#). [Miguel Angel Manzano](#)

administracions, deslliura d'una càrrega feixuga i controladora constant. També, el fet de ser un mínim i no un sostre, permet que la persona esculli treballar, o no, per tant, es pot acceptar una feina, amb la certesa que aquest mínim es continuarà cobrant, i sense cronificar situacions de pobresa, perquè es pot accedir al mercat de treball, i permetre una igualtat d'oportunitats per tothom. I finalment, en aquest sentit, no estigmatitza als perceptor. Ara és un bon moment per replantejar un sistema, que amb l'establiment d'aquesta RUB, ens permetria, com a societat, fer un pas qualitatiu endavant, superant horaris de feina impossibles, condicions lamentables i retribucions humiliants.

Cosa totalment diferent és l'Ingrés Mínim Vital, que vol establir el govern espanyol, però en tot cas, haurem d'estar a l'expectativa de la proposta de l'executiu espanyol per com s'implementarà, i com aquest conviurà a Catalunya amb la RGC.

En tot cas, amb els instruments que tenim avui per garantir els drets dels col·lectius més vulnerables, la Síndica es veu en la obligació d'establir les disfuncions de les prestacions actuals.

No obstant, si ens qüestionem aquest model prestacional, la Síndica considera que no el què no es pot fer és apel·lar a les prestacions en pro de l'eradicació de la pobresa, quan sabem que (entre d'altres problemes) aquestes no arriben a cobrir ni tant sols al 50% de mitjana de la població que més les necessita i que, paradoxalment, és la mateixa població a qui hipotèticament van dirigides aquest polítiques. La Síndica es refereix aquí al fenomen de les **no sol·licituds** d'ajudes o prestacions. Tècnics experts i programes elaborats en altres països demostren que el fet de no sol·licitar una prestació no respon tant a decisions individuals com als obstacles generats pel propi funcionament de l'administració pública i pel disseny i les estratègies d'implementació de les polítiques de renda. Que una persona en situació de vulnerabilitat decideixi no sol·licitar una prestació sembla un fet políticament irrellevant i moralment poc controvertit. Però que no la sol·liciti perquè no se l'ha informada adequadament, perquè no entén el formulari de sol·licitud, perquè aquest formulari només el pot aconseguir en una oficina a la que no pot accedir per no poder-se pagar el transport, o perquè no disposa dels coneixements o de l'ordinador per fer els tràmits *online*, és un fet inadmissible que ens hauria de fer reflexionar. Podem posar l'atenció sobre el perfil de determinats col·lectius i seguir-nos preguntant per què no sol·liciten una prestació que "tant acuradament hem dissenyat per a ells", però el més eficient, més eficaç i sobre tot més honest hauria de ser dedicar aquesta atenció a com funcionen les nostres institucions.² Per això seria tant important l'establiment d'una RBU, i

---

² <http://lleingel.cat> abril 30, 2020 [Garantia Ingressos](#), [pobresa](#), [Renda Bàsica](#). [Bru Laín](#)

, a nivell municipal suposaria una descàrrega importantíssima pels serveis socials, tant des del punt de vista de la gestió, coordinació, com de pressupost.

Actuacions de la Síndica

Com a defensora dels drets de les persones i davant les nombroses denegacions de la RGC, la Síndica va constatar que, a Sabadell, no hi havia torn d'ofici contenciós-administratiu per abordar el tema de la Renda Garantida. Per aquest motiu, i després de converses amb el Col·legi d'Advocats, aquest va sol·licitar a la Generalitat l'autorització per crear d'un torn d'ofici a Sabadell, per evitar que la gent hagués de desplaçar-se fins a l'Hospitalet. D'aquesta forma es va aconseguir que la ciutadania pogués rebre assessorament gratuït del torn d'ofici en relació a la renda garantida des de que fa la sol·licitud, la part administrativa i el dret a l'assistència jurídica gratuïta pel procediment judicial, fins a la sentència ferma.

A partir de llavors, la Síndica va acordar amb l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Sabadell que aquells casos que arribessin a l'Oficina de la Síndica, se'ls donaria trasllat al torn d'ofici del Col·legi, perquè un advocat pogués examinar l'expedient, determinar la viabilitat del recurs d'alçada i tramitar, si fos necessari i sense cost, el recurs d'alçada corresponent, tot contribuint a fer efectiu el dret de defensa de les persones i famílies en situació de vulnerabilitat.

El 5 de juny de 2019, la Síndica va assistir a una reunió de la Comissió Promotora de la Renda Garantida de Ciutadania i va permetre obrir un diàleg sobre la defensa efectiva dels drets de les persones, especialment sobre la vulneració del dret a la RGC. En l'intercanvi d'informacions es va confirmar la denegació injusta per la DGES de nombroses sol·licituds d'RGC de persones en situació de pobresa severa. En aquesta trobada van sorgir diverses idees i propostes d'iniciatives per avançar en el compliment ple de la llei de RGC. També es va reforçar el compromís de mantenir una estreta relació informativa i de col·laboració en l'objectiu comú de la defensa dels drets. I es va acordar prosseguir els treballs de col·laboració amb els síndics/ques municipals i el Fòrum SD.

Al juliol del 2019, la Síndica, juntament amb la Regidoria d'Acció Social i Habitatge, van elaborar un document d'avaluació i evidència de la realitat del desplegament de la RGC a la ciutat, amb l'objectiu que servís de guia pel treball de millora de les condicions d'accés, gestió i manteniment de la renda. L'impacte econòmic i social de la mala implementació de la RGC a Sabadell, i els costos econòmics i de gestió pública de l'Ajuntament que es va

identificar en aquest estudi, es va donar a conèixer en una ponència que va fer la Síndica el dia 16/10/2019 “L’impacte de la RGC al món local” que va tenir lloc al Col·legi d’Economistes de Catalunya en el marc d’una jornada sobre aquesta temàtica, organitzada per la Taula del Tercer Sector.

La Síndica, amb l’objectiu de donar a conèixer la RGC, s’ha fet ressò a través de dues col·laboracions a Radio Sabadell i un article específic al Diari de Sabadell, sobre aquesta problemàtica.

Alhora, en el decurs dels anys, han passat moltes casuístiques per l’Oficina de la Síndica que posaven en evidència un sistema d’assistència social basat en la tramitació d’expedients, més que no pas d’un acompanyament social, situació que es podria revertir si es redefinís el sistema. En primer lloc si s’optés per una renda bàsica, i en cas contrari, si es redefinís el rol dels serveis socials considerant si han de ser ells els encarregats de gestionar les prestacions econòmiques de caràcter social.

Tots aquests elements porten a la Síndica a fer aquesta recomanació, sent conscient sempre de l’esforç en la gestió assistencial que fa l’Ajuntament amb els recursos que disposa. Recomanació que neix de la necessitat de fer palesa una realitat que es donava fins ara, però sobretot, perquè amb la nova situació de crisi COVID-19 i post crisi, no es deixi ningú pel camí. Ara més que mai, en el context de crisi present i futur, la Síndica vol fer una sèrie de propostes, amb la voluntat de sumar, i sol·licitant a l’Ajuntament que la veu dels professionals dels sectors socials sigui escoltada i tinguda en consideració.

Propostes de millora i de gestió

Es plantegen les següents propostes i comentaris, a fi de ser capaços de poder afrontar la crisi social que s’agreujarà –segur– després de la pandèmia pel COVID-19. Per tant, la Síndica proposa, un seguit de mesures que puguin ajudar a l’Ajuntament, i per tant, a la ciutadania, a fi de garantir els drets des de l’administració local. Perquè si l’Ajuntament té dades i eines que permetin avaluar la situació en la que estem, serà capaç de pressionar i exigir els recursos necessaris per la seva ciutadania, i en aquest cas, per totes aquelles persones amb problemes de pobresa.

En matèria de RGC

- Demanar informació a la Generalitat, en relació a totes les dades de persones de Sabadell i RGC.
- Crear taula d'indicadors per saber en quina situació estan les peticions de RGC a la ciutat.
- Informar a les treballadores socials de que hi ha torn d'ofici al ICASBC sobre RGC.
- Vincular la RGC a la "Llei de la segona oportunitat" per aquelles persones que es trobin en situació d'insolvència, actual o imminent, fent una formació específica a les treballadores socials perquè en puguin informar a les possibles beneficiàries.
- Millorar la coordinació entre l'administració autonòmica i la local en RGC, tot fent transparent l'impacte econòmic i de gestió que té una mala implementació de la RGC per a la ciutat.

En matèria de la nova prestació d'Ingrés Mínim Vital, serveis socials i altres prestacions:

- Crear un servei d'acompanyament en els tràmits per a la ciutadania de Sabadell, que també podrà servir per acompanyar les persones en la sol·licitud de l'Ingrés Mínim vital, si s'acaba aprovant pel Congrés.
- Simplificació de les gestions i tràmits administratius per aconseguir les prestacions econòmiques de competència municipal.
- Establir un sistema en la gestió i generació de coneixement, que sistematitzi l'enorme quantitat dades i informacions d'interès de les quals disposa en virtut de la seva posició privilegiada a l'hora d'observar la realitat social, i que permeti un control social de les necessitats de les persones de Sabadell.
- Limitar el rol de "gestoria" de serveis socials, que podria ser assumit per centres gestors, dedicant-se aquests a àmbits i intervencions de més valor afegit, especialment relacionades amb els vincles personals, familiars i comunitaris.

La Síndica informa que, a fi d'aconseguir una millora en la gestió de la prestació de la RGC, i perquè aquesta arribi a totes les persones per fer front a les necessitats bàsiques, les queixes en matèria de RGC es traslladen al Síndic de Catalunya perquè aquest pugui avaluar les deficiències en la implementació i així poder defensar amb garanties els drets de la ciutadania, atès que la Generalitat és l'Administració competent. I així ho continuarà fent.

Vinculació de la recomanació amb l'Agenda 2030

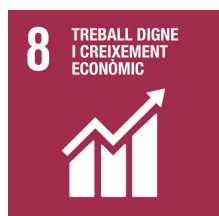
Finalment assenyalar la vinculació d'aquesta recomanació amb 4 dels ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides. Aquestes recomanacions encaminades a assegurar els mínims d'una vida digna a les persones i famílies que es troben en situació de pobresa i desenvolupar la promoció de la persona i el seu apoderament, per mitjà de la Renda Garantida de Ciutadania i altres prestacions econòmiques gestionades pels ens locals, estan vinculades amb els ODS següents:

Objectiu 1. Eradicar la pobresa a tot el món i en totes les seves formes (fites 1 i 2)

1.1 Per a 2030, eradicar per a totes les persones del món la pobresa extrema, actualment mesurada per un ingrés per persona inferior a 1,25 dòlars EUA al dia.

1.2 Per a 2030, reduir com a mínim a la meitat la proporció d'homes, dones, nens i nenes de totes les edats que viuen en la pobresa en totes les seves dimensions d'acord amb les definicions nacionals.

Objectiu 8. Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball digne per a tothom (fites 1 i 5)

8.1 Mantenir el creixement econòmic per càpita de conformitat amb les circumstàncies nacionals i, en particular, un creixement del producte interior brut d'almenys un 7% anual als països menys avançats.

8.5 Per a 2030, aconseguir l'ocupació plena i productiva i garantir un treball digne per a tots els homes i dones, inclosos el jovent i les persones amb discapacitat, així com la igualtat de remuneració per treball d'igual valor.

Objectiu 10. Reduir la desigualtat en i entre països. (fites 1, 2, 3 i 4)

10.1 Per a 2030, aconseguir progressivament i mantenir el creixement dels ingressos del 40% més pobre de la població a una taxa superior a la mitjana nacional.

10.2 Per a 2030, potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de l'edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió, situació econòmica o altra condició.

10.3 Garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat dels resultats, també eliminant les lleis, polítiques i pràctiques discriminatòries i promovent legislació, polítiques i mesures adequades a aquest efecte.

10.4 Adoptar polítiques, en especial fiscals, salarials i de protecció social, i aconseguir progressivament més igualtat.

Quedo a la vostra disposició per qualsevol aclariment que necessiteu, alhora que us sol·licito que en el termini màxim de dos mesos a comptar des de la notificació d'aquest document -i de conformitat amb l'article 22.4 del Reglament de la Síndica de greuges-, s'emeti l'oportuna resolució en quan a l'acceptació o no de l'esmentada recomanació. Finalment, us agraeixo la confiança dipositada en aquesta institució.

Atentament,

Eva Abellan Costa
Síndica de greuges de Sabadell

Sabadell, a data de la signatura electrònica